

دولت سیزدهم در حوزه مسکن به اهداف خود رسید؟

جهش توری نهاده‌های ساختمانی

قیمت نهاده‌ها با افزایش بیش از ۱۰۰ درصدی مواجه شدیم. چنانچه یک پروژه ساختمانی از سالال ۱۴۰۰ نیمه کاره مانده بود و در زمستان ۱۴۰۲ ساخت و ساز آن مجدد راه‌اندازی می‌شد، هزینه اتمامش نسبت به شروع کار، ۲ تا ۲٫۵ برابر شده بود. این هزینه برای مسکن به عنوان کالای مصرفی در معرض استهلاک منطقی نیست. باید توجه داشت که ۷۷ درصد صاحبان مسکن در ایران (در سطح خانوار) تنها یک مسکن دارند. در این شرایط، مسکن در سبد بیشتر خانوارها، دارایی استهلاکی به حساب می‌آید؛ همانطور که در دنیا این‌گونه است، با این وجود، مسکن در ایران بازدهی (تورم) خود را سوار بر نرخ استهلاک می‌کند تا به آن ارزش ببخشد. این مشکل تا زمانی که سرچشمه‌های اقتصاد پاک‌سازی نشوند، ادامه می‌یابد. دولت سیزدهم به سنت دولت‌های پیش از خود، به سراغ طرح‌های ساخت مسکن بزرگ مقیاس رفت و تلاش کرد که با مدیریت و هدایت تقاضا، احساسات حول «کمبود مسکن» را کنترل کند تا قیمت‌ها کاهش یابند. اما در عمل موفقیتی حاصل نشد.

عملکرد مسکن دولت سیزدهم

در ۱۲ مرداد ۱۴۰۰ که دولت سیزدهم مستقر شد، قیمت هر متر مسکن در شهر تهران، ۳۰ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان بود اما خرداد ۱۴۰۳ که آخرین ماه منتهی به پایان کار این دولت بود، قیمت با رشد ۱۷۷ درصدی به متری ۸۵ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان رسید. در این بین، دولت سیزدهم تمرکز خود را روی طرح نهضت ملی مسکن به عنوان بزرگ‌ترین امضای کاری خود گذاشت. با وجود تبلیغات فراوان، از ۵ میلیون نفری که در این طرح ثبت نام کردند و فاقد مسکن بودن آنها ثابت شد، ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر فعال ماندند.

کارشناسان و صاحب‌نظران حس می‌زنند که دو دلیل برای انصراف ۵۰ درصدی واجدان شرایط می‌تواند وجود داشته باشد؛ جنابمیی‌های خارج از شهر واحدها به دلیل دسترسی به زمین ارزان قیمت و همچنین اقساط ناشی از تسهیلات ۵۵۰ میلیون تومانی، این دو دلیل هستند. با در نظر گرفتن سود تسهیلات، مبلغ نهایی که وام‌گیرنده باید به بانک‌ها برگرداند، ۲ میلیارد و ۵۰۸ میلیون تومان است. البته ممکن است که گفته شود، هزینه خرید خانه در تمام نقاط کشور بیشتر از این مبلغ است اما هر وام‌گیرنده‌ای نمی‌تواند قسط ماهیانه ۷ میلیون و ۳۵۷ هزار تومانی را در سال اول بپردازد. افراد متقاضی مسکن به این شیوه ۱۰۰ درصد مستاجر هستند و چند سالیه دیگر هم باید به همین وضعیت ادامه دهند تا پس از تحویل گرفتن خانه، پرداخت اقساط‌شان را آغاز کنند. آماده شدن این خانه‌ها، چند سال زمان می‌برد. برای این گروه‌ها، منطقی نیست که هم افزایش اجاره بها تا زمان خانه‌دار شدن را تحمل کنند و هم اینکه به اقساط خود در آینده فکر کنند. اگر تورم کمتری را شاهد بودیم، بهتر می‌شد

حقوق و پاداش نجومی هیأت مدیره بانک‌ها افشا شد

عیارسنجی حقوق مدیران بانکی

۲۰۰ میلیون تومان پاداش سالیانه بوده است. این در حالی است که مجمع عمومی این بانک در سال ۱۴۰۱، مبلغ ۵ میلیارد و ۳۴۶ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان پاداش برای هیأت مدیره در نظر گرفته بود. بر این اساس، در طول یک سال، حقوق اعضای این هیأت مدیره، ۲۹ درصد و پاداش آنها نیز بیش از ۵۲ درصد افزایش داشته است. بانک خاورمیانه نیز در سال گذشته به ازای حداقل یک جلسه در ماه و حداکثر دو جلسه در ماه، مبلغ ۱۰ میلیون تومان حقوق ماهانه و ۱۱ میلیارد تومان پاداش در نظر گرفته است. این بانک هفت عضو هیأت مدیره دارد که شش عضو کارشناسی ارشد مدیران و یک عضو دکترای مدیریت دارد. با احتساب ۷ میلیارد پاداشی که سیدال ۱۴۰۱، اعضای هیأت مدیره این بانک دریافت کرده‌اند، میزان پاداش سال ۱۴۰۲ آنها، افزایش ۲۷ درصدی داشته است.

در سال ۱۴۰۲ در جریان برگزاری مجمع عمومی، به اعضای هیأت مدیره بانک‌های تجارت، ملت و صادرات ۵ میلیون حقوق و ۹۰۰ میلیون تومان پاداش شغل گرفته است. میزان پاداش اعضای هیأت مدیره بانک تجارت در فاصله سال ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲، مبلغ ۴ میلیارد تومان افزایش داشته است. بانک صادرات نیز در سال ۱۴۰۱، بالغ بر ۵۰۰ میلیون تومان پاداش به اعضای هیأت مدیره خود داده بود. همچنین بانک ملت در سال ۱۴۰۱، مبلغ ۶۷۰ میلیون تومان پاداش برای هیأت مدیره نوشت. در سال گذشته همچنین بانک اقتصاد نوین نیز ۵ میلیون حقوق و ۸۰۰ میلیون پاداش به اعضای هیأت مدیره خود داده است. براساس گزارش‌ها، اعضای هیأت مدیره این بانک در سال ۱۴۰۱، مبلغ ۵ میلیون و ۵۰۰ میلیون تومان پاداش دریافت کرده بودند. بنابراین میزان افزایش پاداش این اعضا بیش از ۳۱ درصد بوده است. مجمع عمومی بانک آینده نیز بدون ذکر میزان حقوق و پاداشی که به اعضای هیأت مدیره خود داده است، عنوان کرده که تعیین حقوق و مزایای هیأت مدیره طبق قوانین و مقررات به خود آنها تفویض گردیده است! این در حالی است که براساس گزارش صورت مالی این بانک، زیان انباشته آن بیش از سرمایه آن است و به رقم ۳۱۸

سال‌هاست که مسکن در ایران از یک کالای مصرفی-اجاره‌ای به کالای سرمایه‌ای بدل شده و این در حالی است که در بسیاری از کشورها، مالک مسکن بودن، معنای چندانی ندارد. به عنوان مثال در آلمان فقط ۴۶ درصد از جمعیت، صاحب خانه هستند. داده‌ها نشان‌دهنده کاهش تمایل به تملک مسکن در آلمان است؛ به طوری که از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۲ میلادی، پیوسته جمعیت مالک کاهش پیدا کرده و در حال حاضر ۵۳ درصد از جمعیت آلمان مستاجر هستند. این جمعیت بزرگ به ۴۴٫۶ میلیون نفر می‌رسد و از آنجا که مالکیت مسکن در آلمان، فارغ از متراژ ملک، مشمول قوانین مالیات‌های اجباری می‌شود، افراد و خانواده‌ها ترجیح می‌دهند که قید خرید مسکن را بزنند؛ ضمن اینکه در این کشور همانند بسیاری از کشورها، داشتن مسکن به هیچ وجه ارزش اقتصادی و منزلت اجتماعی تلقی نمی‌شود. تورم انباشته شده در زمین و اقلام ساخت مسکن در این کشورها به معنایی که ما هر روز در ایران تجربه می‌کنیم، بالا نمی‌رود. ابزار نرخ بهره هنوز در بسیاری از کشورها به درستی کار می‌کند؛ چیزی که در ایران خلأ آن به شدت احساس می‌شود. ابزار مالیات مقررات شفاف فراسرزمینی (دست‌نظیمگر اتحادیه اروپا) و بازارهای توسعه‌یافته و آزاد هم به کمک نرخ بهره می‌آیند تا سرمایه‌های خرد به جای بنجمدشدن در کالاهای مصرفی مانند مسکن، وارد بازار سهام و اوراق بهادار و… شوند. با این وجود، اقتصاد غیرشفاف، رانتی و نفتی ایران که تحت تحریم‌های سازمان‌یافته قرار دارد، برای ایجاد ارزش به سراغ منجمدسازی دارایی‌ها در فریزر تورم می‌رود؛ از جمله زمین و مسکن را به همین شیوه در دارایی‌های شرکت‌ها، بانک‌ها و موسسات منجمد می‌کند. مجوزهای رانتی ساخت و ساز و شکستن حریم شهرها، بدون رعایت هیچ استانداردی به دارایی‌های منجمد این نهاده‌ها ارزش می‌بخشند.

فراز و فرود تورم تولید مسکن

به این ترتیب، مسکن به دارایی متورم تبدیل می‌شود؛ البته که مسئله تاثیر قیمت ارز بر نهاده‌های ساختمانی هم باقی است. به گزارش «آینده‌نگر»، در دولت سیزدهم نیز شاهد جهش تورمی در این بخش بودیم. برای نمونه، شاخص قیمت نهاده‌های ساختمانی براساس آخرین داده‌ها در زمستان ۱۴۰۲ را می‌توان با زمستان ۱۴۰۰ مقایسه کرد. در این مدت، شاخص قیمت گروه سیمان، بتن، شن و ماسه و ۱۲۷۳٫۶ درصد، ۲۵۶۸٫۲ رسیده است که افزایش ۱۰۱ درصدی را نشان می‌دهد. در نمونه‌ای باشده، رقمی که مبلغ ۵۲ میلیون و پنجره از ۱۵۱۲٫۳ در زمستان ۱۴۰۰ به ۳۲۳۲۶٫۶ رسیده است که افزایش ۱۲۰ درصدی را در خود پنهان کرده است. همین شاخص در گروه تاسیسات برقی از ۱۸۷۰ به ۳۸۷۲٫۷ رسیده است که نشان‌دهنده رشد ۱۰۷ درصدی است. در دو ساله مورد اشاره در دولت سیزدهم، در بیشتر شاخص‌های سنجش

اخبار

بانک مرکزی گزارش داد

تأمین ۳۰ میلیارد دلار ارز برای واردات

از ابتدای سال جاری تاکنون ۳۰۶ میلیارد دلار ارز موردنیاز واردات تأمین شد که نشان از تخصیص ۵۶۴ میلیون دلار طی یک هفته گذشته دارد. براساس اعلام بانک مرکزی، از اول فروردین ماه سال جاری تا روز ۱۹ شهریورماه، ۳۰ میلیارد و ۶۱۲ میلیارد دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی، واردات در مقابل صادرات و خدمات از سوی بانک مرکزی تأمین شده است. در این مدت برای کالاهای اساسی و دارو ۶ میلیارد و ۵۲۳ میلیون دلار، برای کالاهای تجاری و بازرگانی مبلغ ۱۶ میلیارد و ۵۲۷ میلیون دلار، برای خدمات ۷۶۴ میلیون دلار و برای واردات در مقابل صادرات ۶ میلیارد و ۷۸۸ میلیون دلار تأمین ارز صورت گرفته که حاکی از تخصیص ۵۶۴ میلیون دلار ارز در قیاس با گزارش قبلی (۱۳ شهریورماه) است.

همچنین بانک مرکزی برای واردات کالاهای اساسی و کشاورزی شامل گندم، دانه‌های روغنی و نهاده‌های دامی ۵ میلیارد و ۷۰ میلیون دلار و برای دارو، مواد اولیه دارویی و تجهیزات پزشکی یک میلیارد و ۴۵۲ میلیون دلار ارز تأمین کرده است و در مجموع ۶ میلیارد و ۵۲۳ میلیون دلار برای کالاهای اساسی و کشاورزی و دارو و تجهیزات پزشکی را با نرخ ۲۸۵۰۰ تومان و با هدف حمایت از مصرف‌کنندگان و دسترسی افشار جامعه به کالاهای ضروری با قیمت ارزان‌تر تأمین شده است.

در این بازه زمانی برای کالاهای تجاری و بازرگانی مبلغ ۱۶ میلیارد و ۵۳۷ میلیون دلار و برای واردات در مقابل صادرات مبلغ ۶ میلیارد و ۷۸۸ میلیون دلار و در مجموع ۲۳ میلیارد و ۳۲۵ میلیون دلار تأمین ارز صنایع صورت گرفته است. علاوه بر این، تأمین ارز نیمايي برای «صنایع حمل و نقل و خودرو» معادل ۲ میلیارد و ۳۹۷ میلیون دلار، «صنایع معدنی» یک میلیارد و ۷۶۶ میلیون دلار، «ماشین‌آلات و تجهیزات تولید» معادل یک میلیارد و ۵۴۳ میلیون دلار، «صنایع شیمیایی و پلیمری» یک میلیارد و ۶۸۴ میلیون دلار، «صنایع و تجهیزات برق و الکترونیک» معادل ۲ میلیارد و ۱۹ میلیون دلار، «منسوجات و پوشاک» معادل ۸۵۱ میلیون دلار صورت گرفته است. این گروه‌های صنایع همچنین به ترتیب یک میلیارد و ۶۶۹ میلیون دلار، یک میلیارد و ۳۸۶ میلیون دلار، یک میلیارد و ۲۴۹ میلیون دلار، ۵۸۱ میلیون دلار، ۲۴۰ میلیون دلار، ۴۷ میلیون دلار ارز توافقی یا واردات در مقابل صادرات تا پایان ۱۹ روز شهریورماه سال جاری دریافت کرده‌اند. بنابراین تاکنون سایر صنایع ۶ میلیارد و ۲۷۷ میلیون دلار ارز نیمايي و یک میلیارد و ۶۱۶ میلیون دلار ارز توافقی یا واردات در مقابل صادرات دریافت کرده‌اند.

براساس این گزارش، میانگین موزون نرخ ارز یک ماهه منتهی به ۱۹ شهریورماه، ۴۲ هزار و ۲۲۰ تومان برای دلار، ۴۶ هزار و ۹۱۳ تومان برای یورو، ۱۱ هزار و ۵۲۳ تومان برای درهم، ۵ هزار و ۹۷۱ تومان برای یوان، ۴۶۸ تومان برای رول، هزار و ۲۴۶ تومان برای ایر ترکیه محاسبه شده است. گفتنی است در روز دوشنبه ۱۹ شهریورماه ۱۴۰۳ در تالار اسکناس ارز مرکز مبادله ایران، دلار با نرخ ۴۹ هزار و ۳۲۵ تومان، یورو با نرخ ۵۴ هزار و ۶۷۸ تومان و درهم با نرخ ۱۳ هزار و ۳۳۰ تومان مورد مبادله قرار گرفت. همچنین تالار حواله ارز، شاهد مبادله دلار با نرخ ۴۵ هزار و ۷۱۳ تومان، مبادله یورو با نرخ ۵۰ هزار و ۶۷۴ تومان و مبادله درهم با نرخ ۱۲ هزار و ۴۴۷ تومان بود.

بدرتین وضعیت به رشته‌های علوم تجربی، ریاضی و آمار تعلق دارد

بیکار ترین رشته‌های دانشگاهی ایران

بررسی‌های آماری از نرخ بیکاری دانشجویان و فارغ‌التحصیلان در رشته‌های تحصیلی مختلف نشان می‌دهد دانش‌آموختگان رشته‌های علوم تجربی، ریاضی و آمار بیشترین نرخ بیکاری را در سال ۱۴۰۲ تجربه کرده‌اند. در ادبیات کلاسیک بازار کار، انسان نیز مانند پول یک سرمایه محسوب می‌شود. در مقالات متعددی اشاره شده است که تحصیلات این نوع از سرمایه به بهروری آن کمک می‌کند. به همین دلیل از سال‌های گذشته تحصیلات دانشگاهی به عنوان سیگنال مثبتی در بازار کار عمل کرده و باعث اشتغال راحت‌تر فارغ‌التحصیلان دانشگاهی شده است. با این حال، به نظر می‌رسد این وضعیت دیگر در بازار کار برقرار نیست و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی نیز شاهد بیکاری در نرخ‌های بالا هستند؛ این بیکاری حتی در برخی از رشته‌های دانشگاهی که در گذشته متقاضی برای آنها زیاد بوده نیز به چشم می‌خورد. داده‌های مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که در سال گذشته، بیشترین نرخ بیکاری با صرف‌نظر از رشته‌های نامشخص در آمارگیری، به گروه علوم تجربی، ریاضی و آمار اختصاص دارد. طبق داده‌های مرکز آمار، در سال گذشته از ۱۴٫۵ درصد از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های علوم تجربی، ریاضیات و آمار که در جمعیت فعال شغل حضور داشتند، بیکار بوده‌اند. جمعیت فعال به مجموع جمعیت شاغل و بیکار اطلاق می‌شود. بنابراین، نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان این رشته ۱۴٫۵ درصد و بالاتر از سایر رشته‌های دانشگاهی بوده است. در رتبه بعد، رشته علوم اجتماعی و روزنامه‌نگاری قرار گرفته که نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان آن ۱۳٫۷ درصد شناسایی شده است. به عبارت دقیق‌تر، در سال گذشته ۴۸۸ هزار و ۷۲۷ نفر در این رشته تحصیل کرده یا از آن فارغ‌التحصیل شده‌اند و همزمان در جمعیت فعال کار نیز قرار گرفته‌اند، اما ۶۶ هزار و ۷۸۱ نفر از آنان بیکار بوده‌اند. سومین رشته با نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان بالا، فناوری اطلاعات و ارتباطات است که نرخ بیکاری آن در سطح ۱۲٫۸ درصد قرار گرفته است. در سوی دیگر این طیف، فارغ‌التحصیلان حوزه بهداشت قرار گرفته‌اند که نرخ بیکاری آنان نزدیک به نرخ بیکاری کل کشور در محدوده ۷٫۳ درصد قرار گرفته است.

پیش‌بینی رشد ۱۲ درصدی گردشگری در سال ۲۰۲۴

سفر به کمک اقتصاد می‌آید

صنعت سفر و گردشگری در سال ۲۰۲۴ با ۱۱ تریلیون دلار به تولید ناخالص داخلی جهانی کمک می‌کند. براساس گزارش سالانه شورای جهانی سفر و گردشگری، یک دلار آمریکا از هر ۱۰ دلار آمریکا که در سال ۲۰۲۴ در سطح جهان خرج می‌شود، برای سفر خواهد بود، زیرا مردم به سرعت هتل‌ها، سفرهای دریایی و پروازها را رزرو می‌کنند. انتظار می‌رود سهم صنعت سفر و گردشگری در تولید ناخالص داخلی جهانی به اوج جدیدی برسد زیرا مصرف‌کنندگان به طور فزاینده‌ای سفر را بخشی ضروری از بودجه خود می‌دانند. شورای جهانی سفر و گردشگری تخمین می‌زند که سهم صنعت در تولید ناخالص داخلی جهانی در سال ۲۰۲۴ با ۱۲.۱ درصد افزایش سالانه به ۱۱.۱ تریلیون دلار خواهد رسید که ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می‌دهد. این نشان‌دهنده افزایش ۷.۵ درصدی نسبت به رکورد قبلی ثبت شده در سال ۲۰۱۹ است. «جولیا سیمپسون»، مدیرعامل این سازمان گفت: علی‌رغم برخی نگرانی‌ها در سال گذشته در مورد ورود به یک رکود جهانی و تورم بالا، امسال به دنبال این هستیم که سفر و گردشگری یک نیروگاه اقتصادی واقعی در سطح جهانی باشد. انتظار می‌رود هزینه سفر در اقتصادهای ایالات متحده، چین و آلمان بیشترین سهم را در تولید ناخالص داخلی داشته باشد. به گزارش «رویترز»، انتظار می‌رود این بخش در سال ۲۰۲۴ از ۳۴۸ میلیون شغل یا ۱۳.۶ میلیون شغل بیشتر از سال ۲۰۱۹ حمایت کند. این صنعت هنوز در حال استفاده برای بر کردن مشاغل در زمینه به سرعت در حال گسترش است.

